

Uitspraak

van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (GKPNU)

Waar klager staat kan ook klaagster worden gelezen.

Deze uitspraak betreft de klachtmelding van XX, klinisch in zorg bij Altrecht, zorgeenheid XX, XX.

I. Verloop

Bij het secretariaat van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (voor het vervolg: de Klachtencommissie) is een klachtmeldingsformulier d.d. 06 juli 2021 van klager op 07 juli 2021 ontvangen en geregistreerd onder nummer GKPNU 046.21.2344.

Beschrijving van de klacht(en):

Op bovenvermeld formulier is de klacht als volgt omschreven:

- Klager wil geen verplichte medicatie.

De klacht is ontvankelijk op grond van artikel 10.3 WVGZ; klager ontvangt verplichte zorg op grond van een KMU VCM met expiratedatum 23 juli 2021.

De klacht is behandeld in een hoorzitting van de Klachtencommissie op 15 juli 2021.

Verschenen zijn:

Klager:

- XX (voor het vervolg: klager)
- XX, patiëntenvertrouwenspersoon (voor het vervolg: PVP)

Verweerders:

- XX, verpleegkundig specialist (voor het vervolg: verweerder)
- XX is als verpleegkundige aanwezig ter ondersteuning van Klager
- XX is aanwezig voor de fysieke veiligheid van alle deelnemers

De Klachtencommissie bestaat uit:

- XX, jurist, voorzitter GKPNU
- XX, psychiater
- XX, verpleegkundige

XX, ambtelijk secretaris, is aanwezig voor een verslaglegging c.q. zakelijke samenvatting van hetgeen ter hoorzitting door alle aanwezigen naar voren wordt gebracht.

De volgende documenten stonden de Klachtencommissie in kopievorm ter beschikking:

- Klachtmeldingsformulier GKPNU d.d. 06 juli 2021;
- Relevante informatie uit het medisch dossier van klager, met schriftelijke toestemming van klager voor inzage door de Klachtencommissie, te weten: XX

Op grond van de wet moet de Klachtencommissie al haar uitspraken openbaar maken en publiceren. Om die reden staan alleen in de aanhef de namen van betrokkenen en staan in het verslag en de overwegingen alleen functies en rollen genoemd. Uiteraard worden de namen van betrokkenen in de aanhef niet in de te publiceren uitspraak genoemd.

II. Verslag van de hoorzitting

De voorzitter opent de hoorzitting en heet allen welkom. De voorzitter vraagt aan klager waarom zij geen medicatie wil zoals in het klachtformulier staat beschreven en wat klager op het klachtformulier bedoelt met dat klager wil dat belangrijke dingen geregeld worden.

Standpunt van klager

Klager begrijpt dat zij medicatie mag weigeren. Zij weigerde omdat zij een overdosis kreeg toegediend en toen is klager voor zichzelf opgekomen en heeft de medicatie geweigerd. Klager werd daarop gedwongen de medicatie te nemen maar klager bleef weigeren. Nu krijgt klager een injectie en moet klager hierna weer komen voor een injectie. Het gaat nu wel goed met haar, zegt klager, Hiervoor ging het niet zo goed met klager. Toen is ze naar Altrecht gebracht. Nu gaat het wel weer beter. Met haar verzoek dat belangrijke dingen geregeld moeten worden bedoelt klager dat er goede zorg wordt geleverd en dat betekent dat als klager weigert dat zij dan niet gedwongen wordt om toch medicatie te nemen. Klager vindt niet dat ze een stoornis heeft of een psychose.

Standpunt van PVP

De PVP stelt dat klager hem geen toestemming tot inzage in haar dossier heeft gegeven en heeft niets aan het standpunt van klager toe te voegen. De PVP heeft alleen een korte voorbespreking gehad met klager maar stelde klager net als nu alleen maar dat zij geen medicatie wil en voor zichzelf wil opkomen.

Vragen van de Commissie

Op de vraag van de Commissie aan klager of haar bezwaar slechts is gericht tegen alle medicatie buiten de injectie om, dus niet tegen de injectie zelf, antwoordt Klager dat haar bezwaar is gericht tegen beide. Wanneer alleen een injectie wordt toegediend en geen enkele andere medicatie, antwoordt klager, dat het afhankelijk is van wat de ingrediënten en bijwerkingen zijn van de injectie en wat het kan doen, of zij bezwaar heeft ook tegen de injectie zelf. Klager wil eigenlijk niets aan medicatie.

Op de vraag van de voorzitter of er met klager is gepraat over het feit dat klager geen medicijnen wil en over de medicijnen die ze toedienen, antwoordt klager dat er niet met haar is gepraat over de medicijnen en de ingrediënten en bijwerkingen ervan en wat het doet.

Op de vraag van de voorzitter aan verweerder of het klopt dat, zoals in dossier te lezen is, van een deel van de medicatie onduidelijk was waarvoor die was voorgeschreven en dat besloten is - nadat niet te achterhalen was wat de reden was - toen te stoppen met die medicatie antwoordt verweerder dat dit juist is.

Standpunt verweerder

De medicatie waarmee is gestopt is eerder voorgeschreven door de psychiater van Lievegoed waar klager vandaan komt. Lievegoed was bekend met de psychotische kwetsbaarheid en verstandelijke beperking van klager. Klager had daar een combinatie van medicijnen van lithium, depakine en clozapine en eigenlijk ging dat wel goed. Klager gaf echter aan dat ze de medicatie wilde verminderen. Klager vond dat ze te veel medicijnen kreeg en dat ze de medicijnen ook niet vertrouwde. Ons was niet helemaal duidelijk waarom klager de stemmingsstabilisatoren lithium en depakine kreeg. Voordat we antwoord hierop kregen was klager met de medicatie gestopt en raakte klager hierop ontregeld en heeft ze medewerkers van Lievegoed een aantal malen geslagen. Toen klager in de kliniek kwam zagen we hetzelfde beeld als bij Lievegoed: dat klager ontregeld was en medicatie nodig had. Klager gaf ook bij ons aan dat ze geen tabletten wilde. Toen hebben de behandelaren verplichte zorg aangevraagd met antipsychotica. Op dit moment krijgt klager Zypadhera depot 1x in de 14 dagen. Verweerder denkt dat klager hiermee afdoende geholpen kan worden en klager hiermee weer stabiel kan worden en weer snel naar Lievegoed kan.

Standpunt klager

Klager stelt dat het niet 1x per 14 dagen is maar 1x per 28 dagen dus dat ze pas weer in augustus een depot krijgt.

Standpunt verweerder

Belangrijk is nu niet de frequentie, stelt verweerder, maar dat klager het depot nodig heeft om te voorkomen dat klager haar agressie uit naar anderen.

Voorzitter

Nadat Klager weer ongevraagd heeft ingebroken op het standpunt van verweerder, wordt Klager door de voorzitter in de gelegenheid gesteld om de hoorzitting te verlaten wanneer zij dat wenst, maar Commissie wil graag nog antwoord van verweerder op een aantal vragen. Klager laat weten te blijven omdat zij alles wil horen.

Vragen van de Commissie

In antwoord op de vraag van de voorzitter of er overleg is geweest tussen de behandelaren van Altrecht en de behandelaren van Lievegoed, antwoordt verweerder dat de behandelaren van Lievegoed het eens waren met het beleid van de behandelaren van Altrecht. Verweerder stelt dat zij eergisteren nog met de psychiater van Lievegoed heeft gesproken en zij stemt in met het beleid van Altrecht en als dat allemaal goed loopt kan klager weer terug naar Lievegoed.

In antwoord op de vraag van de voorzitter of klager inderdaad terug wil naar Lievegoed, antwoordt klager dat zij heel graag terug wil.

In antwoord op de vraag van de voorzitter hoe het met klager gaat de laatste dagen, laat klager weten dat het wel goed gaat met haar. Verweerder laat weten dat - naar wat zij van de verpleging vernomen heeft - klager eerst op de 3e verdieping verbleef en nu op de 5e verdieping. Klager is veel op haar kamer, ze is vriendelijk, ze knutselt graag, alles gaat in harmonie, af en toe gaat klager naar buiten met begeleiding en ook dat gaat goed. Echter, als het onderwerp medicatie aan de orde komt, dat klager dan ontzettend gespannen raakt en dan vinden er incidenten plaats waarbij ze medewerkers gaat slaan. Maar wanneer het niet over medicatie gaat, is klager een lieve vrouw.

Voorzitter

De voorzitter legt aan klager uit dat klager eerder aangeeft dat ze medicatie mag weigeren, maar dat er situaties zijn dat medicatie dan toch nog gegeven mag worden, bijvoorbeeld als de rechter dat zegt, of een Klachtencommissie of behandelaren, omdat medicatie nodig blijkt voor de veiligheid van anderen. Dus je mag weigeren maar er zijn uitzonderingsgevallen dat dan toch nog medicatie mag worden toegediend.

Klager begrijpt het maar zegt dat hiervoor in haar eigen huis medicatie heeft geweigerd omdat er ook helemaal niets aan de hand was en dan mag ze weigeren en dan mag niemand haar dwingen de medicatie toch te geven.

Vragen van de Commissie

In antwoord op de vraag van de Commissie of klager nog psychotische symptomen vertoont de afgelopen dagen, antwoordt de aanwezige verpleegkundige dat ze klager gisteren nog gezien heeft maar klager zich veelal terugtrekt en dat het niet tot diepe gesprekken komt. Verweerder voegt hier aan toe dat toen Klager net in de kliniek was, ze wel duidelijke psychotische symptomen vertoonde. Moeilijk was dat Klager zich veel terug trok waardoor niemand goed wist wat zich in haar hoofd afspeelde. Wel riep Klager vaak dat wij als behandelaren haar vergiftigden met medicatie. De laatste dagen gaat het beter, maar klager is nog steeds psychotisch. Wel zegt haar moeder dat ze herstel ziet bij haar dochter. Klager is dus wel op de goede weg.

In antwoord op de vraag van de Commissie hoe het zit met de bij Lievegoed toegediende stemmingsstabilisatoren en de keuze van de behandelaren bij Altrecht voor een injectie, antwoordt verweerder dat het voor de behandelaren van Altrecht onduidelijk was waarom klager de stemmingsstabilisatoren toegediend kreeg. Klager slaapt namelijk prima, is rustig, is vriendelijk in de omgang en er lijkt geen reden te zijn om klager stemmingsstabilisatoren toe te dienen. Klager had ook moeite met al die medicatie. Nu krijgt klager alleen nog maar het Zypadhera depot. Het werkt als twee vliegen in 1 klap omdat Zypadhera tevens een effect in zich heeft als een stemmingsstabilisator. De toekomst zal uitwijzen of het afdoende is maar los van dat we denken dat het mogelijk afdoende is wilden we als behandelaren ook tegemoetkomen aan de wens van klager van zo weinig mogelijk medicatie. In antwoord op de vraag van de Commissie of door de behandelaren van Altrecht dus gekozen is voor een monotherapie in plaats van de verschillende medicijnen, antwoordt verweerder bevestigend.

In antwoord op de vraag van de voorzitter hoe het zit met de frequentie van het depot, antwoordt verweerder dat het de bedoeling is om op korte termijn 1x per 2 weken het depot toe te dienen totdat Klager stabiel is. Daarna kan worden bezien of het per 3 a 4 weken kan worden toegediend. Het is zoeken. Klager is eigenlijk nog maar net ingesteld op depot medicatie. Het vereist een aantal injecties voordat een cyclus kan worden gevonden. Klager laat weten dat ze pas weer in augustus een injectie krijgt. Klager zegt dat als ze te vaak injecties krijgt, ze bijwerkingen krijgt en ziek wordt. De voorzitter adviseert verweerder om helderheid te geven aan klager wat betreft de frequentie van de injecties en nog eens naar de brief te kijken waar Klager aan refereert dat ze alleen 1x per maand een injectie krijgt, zodat over en weer geen onduidelijkheid ontstaat. Verweerder benadrukt nogmaals dat, los van de frequentie, het medisch gezien noodzakelijk is dat Klager een depot krijgt. Klager staat op de nominatie voor ontslag. De Crisismaatregel geldt tot en met 23 juli 2021. Woensdag 21 juli 2021 willen de behandelaren het volgende depot geven. Daarna kan Klager terug naar Lievegoed. De bedoeling van de behandelaren is om de Crisismaatregel gewoon te laten verlopen. Lievegoed kan het verder oppakken onder verplichte zorg en het depot voortzetten. Tot 23 juli is Klager in elk geval nog bij Altrecht.

Laatste woord Klager

Klager heeft niets meer toe te voegen.

Nadat alle aanwezigen hebben aangegeven geen vragen of toevoegingen meer te hebben wordt de zitting gesloten.

III. Overwegingen en beoordeling

Op grond van de verklaringen tijdens de zitting en op grond van de documenten die aan de Klachtencommissie ter beschikking staan, overweegt de Klachtencommissie het volgende.

Ten aanzien van de klacht over verplichte zorg worden achtereenvolgens de onderstaande punten besproken:

- Vooraf;
- Algemene feiten en omstandigheden;
- Over klager;
- Over het ernstig nadeel;
- Over de verplichte zorg;
- Conclusie.

Vooraf.

Meer in het algemeen overweegt de Klachtencommissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de vereisten van de Wvvgg (onder meer vastlegging van het behandelbeleid in een zorgplan, het schriftelijk motiveren van de noodzaak tot verplichte zorg in relatie tot het ernstig nadeel en het schriftelijk kennis geven hiervan aan de patiënt).

Op medisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. Dat wil zeggen dat het medisch ingrijpen in verhouding moet staan tot het af te wenden ernstig nadeel, dat er geen minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn en dat de maatregel bijdraagt aan het bereiken van het behandeldeel.

Daarnaast moet (ambulante) verplichte zorg veilig zijn voor de patiënt, de naastbetrokkenen en de hulpverlening.

De algemene feiten en omstandigheden.

Klager is op 28 juni 2021 onvrijwillig opgenomen en verblijft nu op grond van een Voortgezette Crisismachtiging met expiratiedatum 23 juli 2021.

De rechtbank heeft daarbij de volgende vormen (zakelijk samengevat) van verplichte zorg, voor zover van belang voor de behandeling van de klacht, toegewezen om ernstig nadeel af te wenden:

- Toedienen medicatie
- Verrichten medische controles, andere medische handelingen en therapeutische maatregelen
- Opnemen in een accommodatie

Op 02 juli 2021 is aan klager een 'Informatiebrief' (art. 8.9) uitgereikt, waarop de redenen staan vermeld waarom de verplichte zorg gegeven wordt en waarom er geen andere mogelijkheden meer zijn dan de uitvoering van de benoemde verplichte zorg.

Op 07 juli 2021 is een klacht van klager ontvangen door de Klachtencommissie. Daarbij heeft klager aangegeven dat zij klaagt over de verplichte medicatie.

Over klager.

In het Basisonderzoek d.d. 28 juni 2021 wordt de volgende beschrijvende diagnose benoemd: Paranoid psychotisch toestandsbeeld met agressie bij 37 jarige vrouw bekend met schizofrenie en een verstandelijke beperking, die sinds een week gestopt is met al haar medicatie.

Uit de stukken blijkt de werkd Diagnose:
Schizofrenie en andere psychotische stoornissen.

De Commissie heeft geen reden aan bovenstaande te twijfelen.

De Commissie vindt dat voldoende duidelijk is, dat klager geen ziektebesef en ziekte-inzicht heeft.

Over het ernstig nadeel.

In de stukken en in de Informatiebrief wordt omschreven dat er sprake is van zowel ernstig nadeel voor klager zelf, als ernstig nadeel voor anderen.

Nadeel voor anderen bestaat uit een risico op fysiek agressief gedrag door klager.

Nadeel voor klager zelf bestaat uit een uitzichtloze opname indien klager onbehandeld niet met ontslag kan vanwege het agressieve gedrag naar anderen.

De Commissie is, alles overziend, van mening dat het gedrag van klager een reëel risico inhoudt op ernstig nadeel voor anderen en daardoor voor klager zelf.

Over de verplichte zorg.

In de Informatiebrief van 02 juli 2021 wordt aangegeven dat de verplichte zorg wordt gegeven om een crisissituatie en ernstig nadeel te voorkomen. Daarnaast dient de verplichte zorg om de geestelijke gezondheid van klager stabiel te maken en te herstellen, zodat klager weer zoveel mogelijk zelf kan bepalen wat zij doet.

Gebleken is dat door behandelaars zorgvuldig gekeken is naar het medicatiebeleid tot aan opname. Daaruit kwam naar voren dat voor een deel van een eerder voorgeschreven combinatie van medicatie geen onderbouwing meer gevonden kon worden.

Daarop is door behandelaars, in overleg met en met instemming van de behandelaar van klager op Lievegoed, besloten over te gaan op het huidig aangezegde medicatiebeleid.

Dit beleid houdt in een mono therapeutische behandeling volgens de 'Richtlijn schizofrenie en aan schizofrenie verwante psychotische stoornissen'. Daarnaast alleen indien nodig rustgevende medicatie.

Op 07 juli 2021 heeft klager een eerste depot Zypadhera gekregen waarna sindsdien een verbetering in de toestand van klager is geconstateerd. Dit maakt het mogelijk dat momenteel gestuurd wordt op een tweede depot op 21 juli 2021 met uitzicht op ontslag op 23 juli 2021 terug naar Lievegoed, hetgeen klager erg graag wil.

Met de loop der tijd wordt vermindering van de depotmedicatie door overgang van een depot eens per 2 weken naar eens per 3 en eventueel 4 weken als mogelijkheid in de evaluaties meegenomen.

De Commissie is van mening dat verplichte zorg in de vorm van antipsychotische depotmedicatie en eventueel rustgevende medicatie gezien de situatie van klager noodzakelijk is.

Ook is de Commissie van mening dat voldoende geprobeerd is klager te motiveren voor vrijwillige medicatie-inname. Mede gezien de verstandelijke beperking van klager en het ontbrekend ziektebesef is dit geen betrouwbare optie.

Conclusie.

Alles overziend is de Commissie van mening, dat er sprake is van ernstig nadeel in de zin van de WVGGZ, dat dit ernstig nadeel (mede) veroorzaakt wordt door de stoornis van klager en dat zonder gedwongen ingrijpen dit ernstige nadeel niet kan worden weggenomen. Klager kan zonder effectieve medicatie niet met ontslag, waardoor een onnodig langdurige opname dreigt.

Dit betekent dat de aanzegging van toediening van (depot)medicatie terecht is geweest.

Tevens is de Commissie van mening dat er geen reëel alternatief voor de verplichte zorg in de vorm van antipsychotische (depot)medicatie aanwezig is. Nu na het eerste depot al een verbeterend effect geconstateerd is mag verwacht worden dat de voorgestelde medicatie de stoornis zal verbeteren waardoor het ernstig nadeel wordt afgewend en de veiligheid wordt bevorderd.

De Commissie concludeert dat aan de voorwaarden voor het mogen toepassen van de (depot)medicatie is voldaan. De verplichte zorg voldoet aan de criteria van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en veiligheid.

De klacht tegen de verplichte zorg in de vorm van (depot)medicatie dient dan ook **ongegrond** te worden verklaard.

IV. Uitspraak

De Klachtencommissie verklaart

- Klacht tegen verplichte medicatie: **ongegrond**.

Aldus besloten te Utrecht op 15 juli 2021 door de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht en ondertekend door de voorzitter, XX, op 20 juli 2021

Deze uitspraak wordt verzonden aan klager, de PVP (*indien betrokken*), verweerder(s), de leiding van de zorgeenheid van verweerder(s), de raad van bestuur, de geneesheer-directeur van de zorgeenheid, alsook de Inspecteur voor de Gezondheidszorg.

Nadat de Klachtencommissie een beslissing heeft genomen of indien de Klachtencommissie niet tijdig een beslissing heeft genomen, kunnen klager, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van klager een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht.